

Samen op weg naar verandering

JAARVERSLAG

2020

Voorwoord...

Beste lezer,

Het jaar 2020...een jaar dat in de geschiedenisboeken vermeld zal staan als het jaar dat de COVID-19 pandemie wereldwijd toesloeg. En zoals in alle geledingen van de maatschappij, drukte deze pandemie een grote stempel, ook op onze organisatie.

We kunnen met enige trots zeggen dat, ondanks corona, we als organisatie zijn blijven 'staan': onze deuren bleven open, we namen elke week nieuwe mensen op in het ontwenningprogramma. Uiteraard werden ze bij opname grondig gescreend door de huisarts. In de eerste maand zelfs (!) met de onzekerheid, omdat we niet konden testen, of we op die manier geen mensen toelieten die toch drager waren van het virus. En dit alles vertaalde zich ook in hoge bezettingscijfers die in dezelfde lijn liggen als andere jaren.

ALLE medewerkers verdienen dan ook meer dan één pluim op hun hoed voor hun inzet in 2020!! De collega's die werken in de ambulante werking werden in de eerste lockdown uitgedaagd om zoveel mogelijk op afstand de hulpverlening te voorzien. Het was ook de start van digitaal teamoverleg dat voor de rest van het jaar de norm werd. Geen evidente omstandigheden om je arbeidstevredenheid optimaal te houden! In de residentiële werkingen was er toch wel de angst voor een corona-uitbraak in de leefgroepen. Gelukkig bleven we hiervan bespaard, mede dankzij de dagdagelijkse inspanningen om de hygiënemaatregelen zo goed mogelijk toe te passen.

Ook voor de mensen die in langdurige opname waren in de therapeutische gemeenschap was het geen evidente periode. Tijdens de eerste lockdown hebben de bewoners gedurende weken hun familie niet 'in het echt' gezien. We hadden veel ouders in opname die ook heel lang hun (kleine) kinderen niet konden zien. We hebben extra ingezet op beeldbellen maar we weten allemaal dat dit het 'echte contact' niet kan vervangen. Ook het re-integratieproces werd bemoeilijkt. Naar buiten gaan en op die manier 'oefenen' met hetgeen ze leren in het programma (o.a. rond terugvalpreventie) was tijdelijk niet meer mogelijk. Buitenshuis een hobby gaan uitoefenen en op die manier sociale vaardigheden oefenen, de uitdaging aangaan van cleane contacten te leggen, viel ook weg. Vrijwilligerswerk zoeken werd een uitdaging. Er was de vrees dat deze moeilijke omstandigheden zouden leiden tot het vertrek van een heel aantal bewoners maar onze vrees werd gelukkig niet bevestigd.

Er vielen veel leuke initiatieven weg door corona. Om er ééntje te noemen: normaal ging 2020 een beetje een feestjaar worden: De Spiegel bestond immers 40 jaar! Dit geplande feest hebben we mogen opbergen. Ook ons Kom op voor je Wijk Project 'Verbinden via Sport' met de bewoners van de buurt Boven-Lo moest noodgedwongen 'on hold' gezet worden.

Ondanks corona, kunnen we wel terugblikken op een tevredenheidsbevraging bij de medewerkers waaruit blijkt dat de collega's zich over het algemeen goed voelen op het werk. En maakten we verder werk van een aantal kwaliteitseisen.

We konden het jaar bovendien afsluiten met een positieve noot: De Spiegel stelde haar deuren open voor het radioprogramma 'Beats of Love' tijdens de warmste week. We hielden een heel warm gevoel over aan deze vijf uur live radio vanuit onze voormalige kapel. Zowel mensen in opname als mensen die ooit in De Spiegel waren, brachten een getuigenis, live op de radio. We zijn deze mensen heel dankbaar dat ze deze moedige verhalen van kwetsbaarheid en hoop wouden brengen op de radio. Hierdoor dragen ze een steentje bij aan het destigmatiseren van mensen met een drugverslaving en stimuleren ze mensen die er nog volop mee worstelen een stap te zetten naar de hulpverlening. Ik sluit dan ook graag deze inleiding af met een stukje uit één van deze getuigenissen van iemand die in de therapeutische gemeenschap verbleef:

"Ik ben T, ik ben 48, ik ben naar hier gekomen om De Spiegel te bedanken en alle medewerkers van toen, de bewoners, familie. Zeventien jaar geleden ben ik hier eigenlijk in een redelijk ontredderde toestand gearriveerd. Ik zag dat eigenlijk helemaal niet zitten. Ik ben hier toch gebleven, ik heb doorgezet om twee jaar later hier terug te vertrekken maar met heel wat meer bagage om niet meer terug opnieuw in hetzelfde te hervallen als de jaren voordien telkens wel gebeurd was. De Spiegel heeft ervoor gezorgd dat ik toch een andere weg heb kunnen inslagen na twee jaar omdat ik hier nu na 17 jaar nog steeds met veel plezier aan kan terugdenken dat, dat mij overkomen is. Dit is ook een plek waar ik in de afgelopen jaren nog regelmatig naar terug ben gekomen. Ik herinner mij in het boekje dat ik tijdens mijn afscheid gekregen heb, waar alle medewerkers iets in geschreven hadden, stond er letterlijk van dat ik altijd welkom was, in goede en in kwade dagen. En dat is ook zo, ik kom hier zowel in kwade dagen terug, als het effe terug wat minder gaat, maar ook in goede dagen....Mijn leven ziet er nu veel gewoner uit als 17 jaar geleden, ik heb een toffe job eigenlijk, ik heb twee toffe kindjes. Ik heb in Leuven iemand leren kennen waar ik de kindjes mee heb, we hebben een huis samen verbouwd. Ik veel gedaan in die afgelopen 17 jaar. Ik ben De Spiegel heel dankbaar voor wat ze voor mij hebben kunnen doen."

Warme groet, Inge

Inge Temmerman
Directeur
April 2020

ONTWENNINGSPROGRAMMA

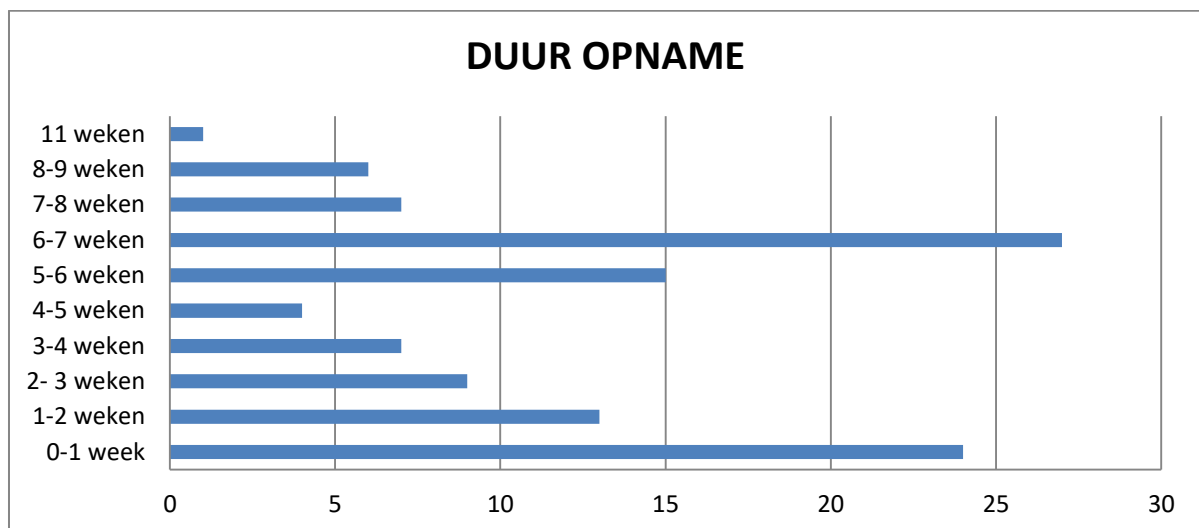
Het ontwenningprogramma bestaat uit 8 erkende bedden. In totaal kunnen er 10 volwassenen tegelijk in opname zijn. De algemene doelstellingen van een opname op deze afdeling is:

- Fysiek ontwennen en tot rust komen
- Motivationaleel en veranderingsgericht werken
- Oriënteren naar vervolgzorg

Een verblijf duurt in principe maximaal 6 weken. Uitzonderlijk kunnen mensen ook wat langer in het programma verblijven in kader van zorgcontinuïteit.

	2017	2018	2019	2020
Aantal aanmeldingen			245	311
Aantal opnames	93	93	106	100
Gemiddelde verblijfsduur in dagen	29,4	30,5	26	29
Mediaan	33	32	23	35
Bezettingcijfer	95%	98%	93%	100%

Corona had geen impact op het aantal mensen dat in opname kwamen of op de duur van de opnames. We hebben jammer genoeg enkel cijfers met betrekking tot aanmeldingen sinds 2019. In september 2020 zijn we alle aanmeldingen gaan registreren en werken we niet meer met aanmeldingsstops

Van de 113 mensen die ontslagen werden uit het ontwenningprogramma in 2020, verbleef 50% vijf weken of langer in opname. Eén iemand bleef 80 dagen in opname. Dit was een uitzonderlijke situatie. Er waren ook mensen die binnen de twee weken besloten om toch terug te vertrekken (32,7%). Negen bewoners lieten zich op korte termijn terug opnemen. Veertien mensen bleven langer dan 6 weken in functie van hun vervolgtraject.

THERAPEUTISCHE GEMEENSCHAP

Het behandelprogramma van De Spiegel heeft 17 erkende bedden met een maximale capaciteit van 20 bedden. Gemiddeld verblijven er 4 mensen in het re-integratie huis of ‘tussenhuis’.

Een behandeling in de therapeutische gemeenschap is gericht op een herstel in de verschillende domeinen van iemand zijn leven. Naast herstel van een langdurige verslaving, wordt er gewerkt richting een re-integratie in de maatschappij.

	2017	2018	2019	2020
Aantal aanmeldingen			68	66
Aantal opnames	23	29	17	32
Gemiddelde verblijfsduur in dagen	274	186	242	187
Mediaan	314	125	232	180
Bezettingcijfer	116%	104%	100%	114%

In 2020 werden 40 mensen ontslagen uit de leefgroep of het tussenhuis. Een kwart van hen verbleef langer dan 277 dagen (of 9,2 maanden) (=percentiel 75) . Een kwart van hen bleef minder dan 98,75 dagen (3,2 maanden) (=percentiel 25).

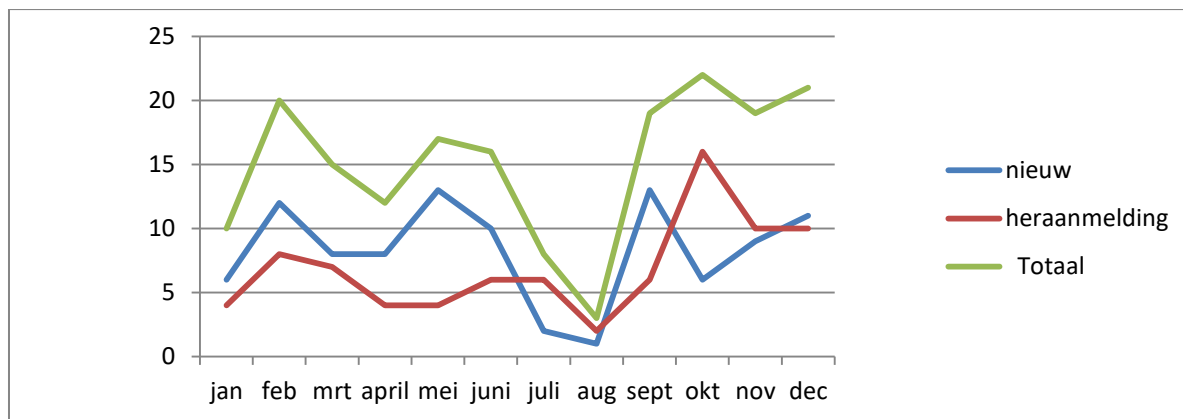
AMBULANTE WERKING

Mensen met een verslaving aan drugs en of medicatie kunnen in Asse en Halle terecht voor een begeleiding door een multidisciplinair team (psychosociaal begeleiders, psychologen, assistent-psychiater, huisarts, verpleegkundige). De behandeling en behandelfrequentie is op maat van de zorgnoden en hulpvraag van de cliënten en hun omgeving. In Kessel-Lo kunnen mensen terecht voor ambulante nazorg aansluitend na een behandeling in de TG of ze kunnen terug contact opnemen wanneer het terug wat minder gaat.

✓ **Aantal opgestarte behandelingen in 2020 – Totaal aantal lopende behandelingen**

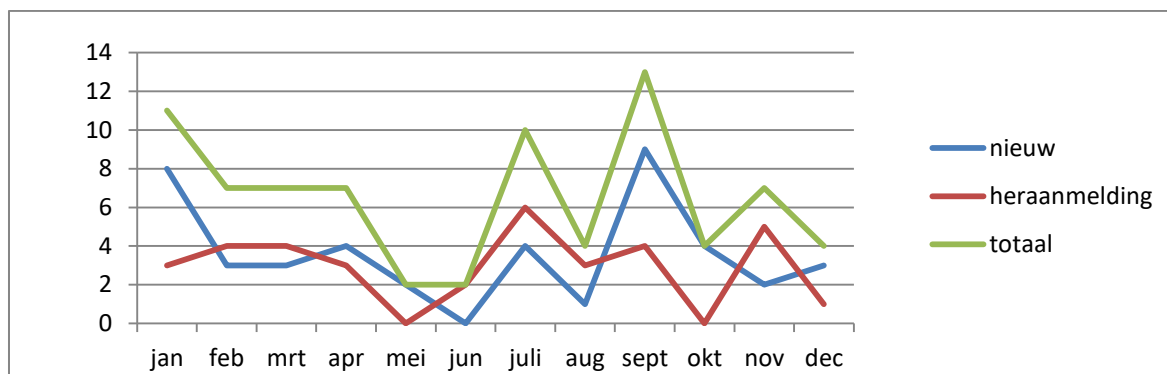
	Asse	Halle	Kessel-Lo	Totaal
Aantal nieuw opgestarte behandelingen	150	74	16	240
Totaal aantal lopende behandelingen	324	141	64	529

✓ **Aanmeldingen ambulante werking te Asse**

Er waren 182 aanmeldingen in Asse. Dit aantal ligt beduidend lager dan in 2019 (275). Vermoedelijk speelt corona hierin een rol waardoor mensen hun stap naar de hulpverlening uitstelden. Dit zie je aan de dip in aanmeldingen in april. In de 2de lockdown zien we een dip in het aantal nieuwe aanmeldingen maar wel een stijging in het aantal heraanmeldingen. Tegelijkertijd was er ook een aanmeldingsstop van juni tot en met augustus wegens een té lange wachtlijst. Maar dit kan het verschil met vorig jaar niet verklaren want toen was er ook een aanmeldingsstop (van september tot december).

✓ **Aanmeldingen ambulante werking te Halle**

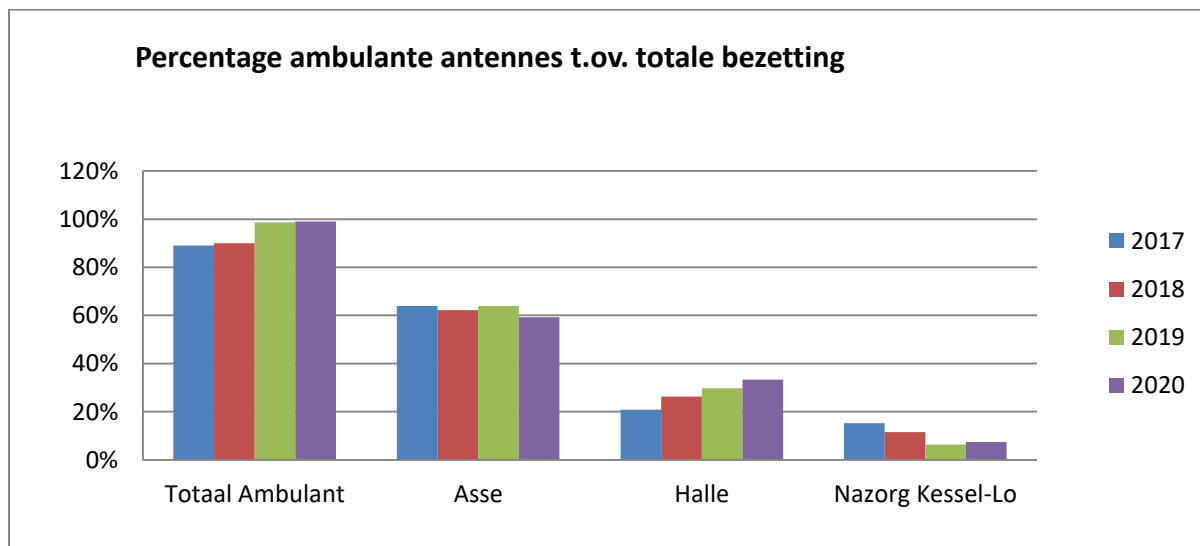
In Halle waren er 75 aanmeldingen t.o.v 95 aanmeldingen in 2019.

Het lagere aantal aanmeldingen in Asse en Halle wordt vermoedelijk verklaard door corona. Toch vertaalde dit zich niet in minder gesprekken: het bezettingscijfer voor de ambulante werking lag zelfs nog hoger dan in 2019.

✓ **Bezettingscijfers**

	Bezetting	Aantal gesprekken van 1h
2017	88,47%	5585
2018	90,14%	5690
2019	96,6%	6098
2020	99,02%	6251

Van de 6251 gesprekken van 1h, konden in Asse en Halle 1439 gesprekken niet gefactureerd worden, of 22,7% omdat zij 'op afstand' doorgestaan zijn omwille van de COVID epidemie.

Het percentage nazorggesprekken is gedaald maar hier is een logische verklaring voor. Tot 2019 was er naast nazorg ook mogelijkheid tot ambulante begeleiding voor nieuwe cliënten. Dit werd stopgezet in 2019. In 2018 en 2017 zijn deze ambulante gesprekken bijgeteld bij de kolom 'nazorggesprekken' in bovenstaande grafiek. Daarnaast zien we dat het aandeel van gesprekken in Halle alleen maar is toegenomen (met 3,2% ten opzichte van 2019) terwijl het aandeel in Asse is afgenomen (met 3,10% ten opzichte van 2019).

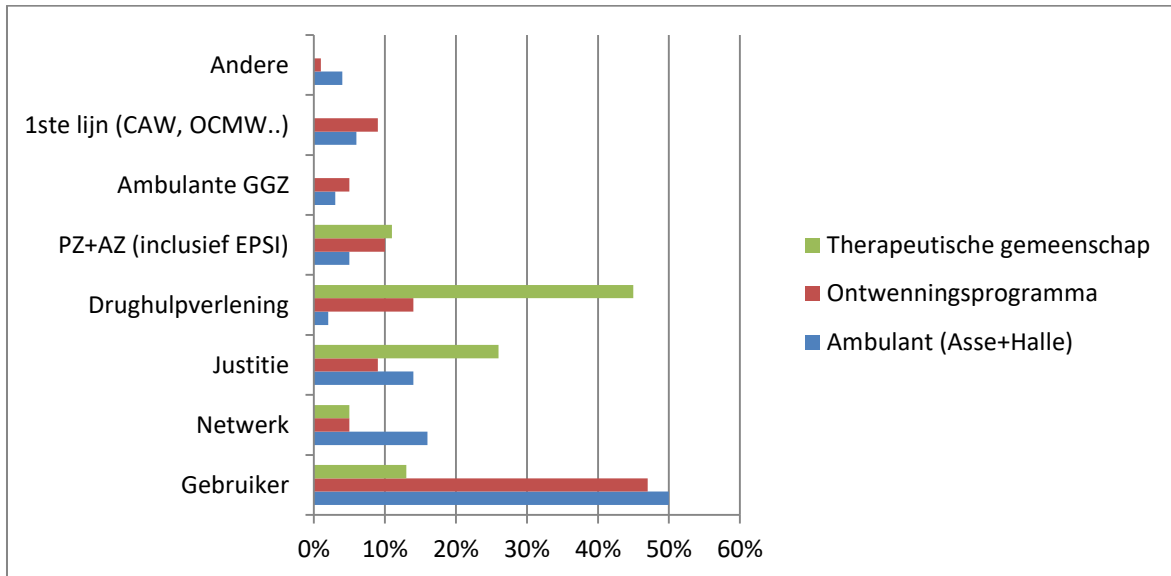
✓ **Aanklappende Zorg , Harm Reduction en Project spuitenruil**

Harm Reduction en het project spuitenruil is de laatste jaren naar de achtergrond geraakt wegens langdurige ziekte van de collega-verpleegkundige die dit erg ter harte nam. Voor het jaar 2020 werd erop ingezet dit thema en deze expertise terug in te brengen in het team en het behandelaanbod. Er werd een verpleegkundige aangetrokken die dit aspect van ons aanbod nieuw leven zou inblazen, er vond een stafdag plaats met het personeel om een plan uit te werken rond de aanklappende zorg en er werd een opleidingsdag georganiseerd rond Harm Reduction. De opleidingsdag werd jammer genoeg uitgesteld naar 2021 omwille van corona. De folders met betrekking tot spuitenruil werden vernieuwd.

In 2020 werden minder spuiten verdeeld en waren er ook minder individuele contacten. Vermoedelijk zien we hier de impact van corona.

	2019	2020
Aantal verdeelde spuiten	4567	2654
Aantal individuele contacten	50	27

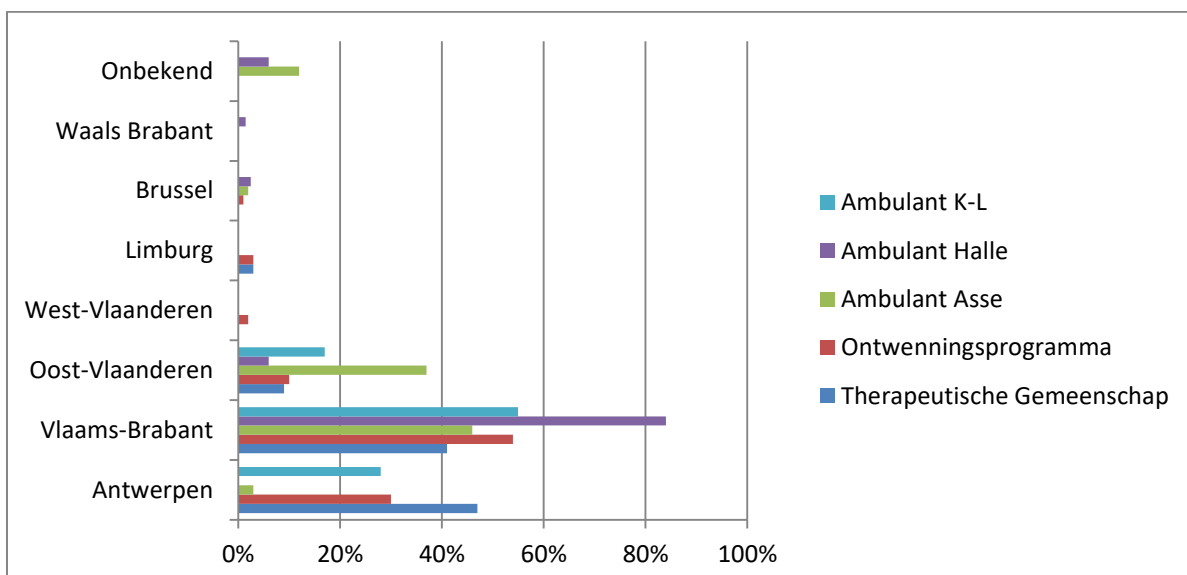
DOORVERWIJZERS (op basis van de aanmeldingen) 2020

Voor de ambulante werking en het ontwenningprogramma komt een substantieel aandeel van de cliënten op eigen initiatief of op initiatief van het netwerk. In het ontwenningprogramma is in 9% van de opnames justitie de doorverwijzer, in de ambulante werking gaat het om 14%.

De therapeutische gemeenschap krijgt voornamelijk doorverwijzingen vanuit het eigen ontwenningprogramma en andere organisaties uit de drughulpverlening. Justitie is in 26% van de opnames de verwijzer.

HERKOMST 2020

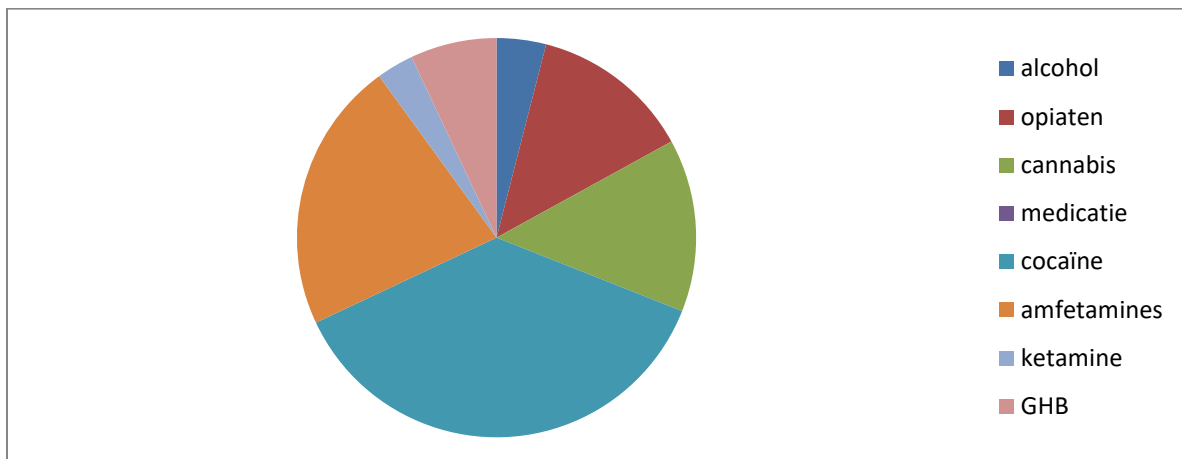

Voor onze residentiële afdelingen blijven de overgrote meerderheid van de cliënten afkomstig uit Vlaams-Brabant en Antwerpen.

In de ambulante werking komen de cliënten in Halle bijna uitsluitend uit Vlaams-Brabant. We zien op dit moment geen wijzigingen in de herkomst van de cliënten te Asse. De opstart van een ambulante antenne te Ninove door De Kiem in september 2020, heeft op dit moment nog geen wijzigingen veroorzaakt: we zien in Asse nog evenveel mensen die vanuit Oost-Vlaanderen afkomstig zijn dan in 2019.

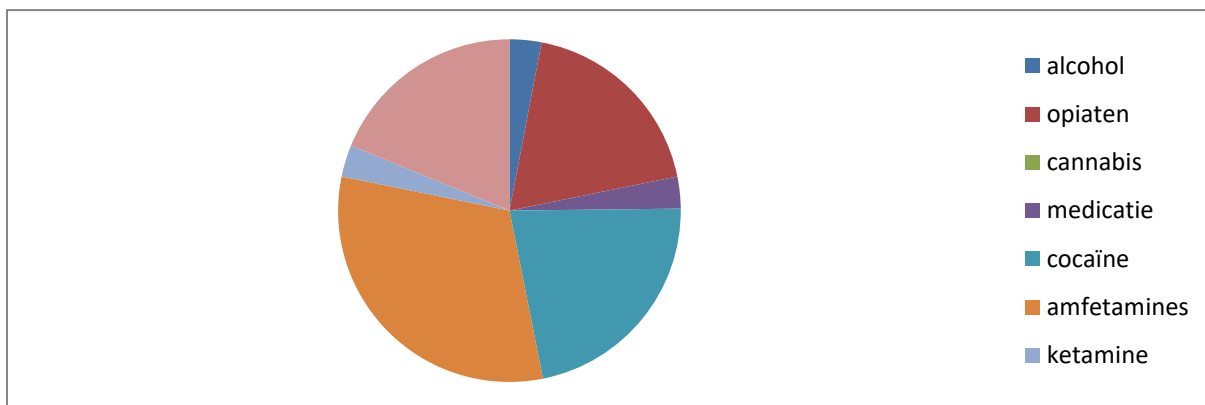
Patiëntenkenmerken

✓ Belangrijkste product ontwenningprogramma

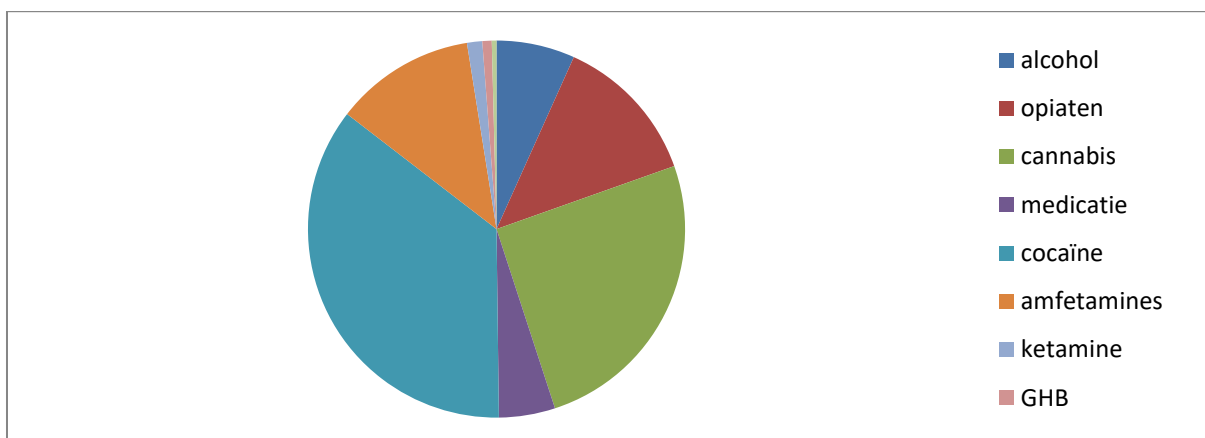
Wanneer mensen zich aanmelden voor een opname, wordt de vraag gesteld welke drugs ze het meeste gebruiken (binnen meestal een polydrugverslaving). Cocaïne wordt het vaakst vermeld (37%), gevolgd door amfetamines (22%). Samen vormen deze stimulerende drugs in meer dan de helft van de opnames het voornaamste product waaraan men verslaafd is. Cannabis komt op plaats nummer drie (14%), direct gevolgd door opiaten (13%). GHB wordt bij 7% van de opnames genoemd en alcohol bij 4%. Ketamine sluit de rij af met 3%.

✓ **Belangrijkste product therapeutische gemeenschap**

Ook in de TG worden de stimulerende drugs het vaakst vermeld als het belangrijkste product waaraan men verslaafd is. Deze trend zien we al verschillende jaren.

✓ **Belangrijkste product ambulante werking**

Stimulerende middelen (cocaïne + amfetamines) staan ook op de eerste plaats in de ambulante werking. Maar cannabis (25%) komt voor de amfetamines (12%). Opiaten staan op gelijke hoogte met de amfetamines (13%). Alcohol wordt door 7% van de cliënten als belangrijkste verslaving vermeld.

Substitutie therapie

In de ambulante werking zijn er 51 cliënten die substitutietherapie volgen waarvan 2 cliënten in Halle. Dit zijn er iets minder dan in 2019 (toen waren het 60 cliënten, uitsluitend in Asse).

✓ **Gemiddelde leeftijd**

Gemiddelde leeftijd	2017	2018	2019	2020
Ontwenningsprogramma	29,6	31,5	31	32,8
Therapeutische gemeenschap	30,4	33,7	31,7	36,4
Ambulant	31,7	31,9	32	34,9

We zien een stijging in de gemiddelde leeftijd in de drie afdelingen. De stijging is het groots in de TG maar ook het meest relatief omwille van de kleine aantallen. Uit de leeftijdsspreiding blijkt dat we weinig jonge mensen bereiken die zich in de transitieleeftijd bevinden.

✓ **Leeftijdsspreiding in 2020**

	Tot 23jaar	24j – 39j	40j en ouder
Ontwenningsprogramma	10%	72,5%	17,5%
Therapeutische gemeenschap	3%	72%	25%
Ambulant	8%	60%	32%

De meerderheid van onze cliënten bevindt zich in de leeftijdscategorie 24 jaar tot en met 39 jaar.

✓ **Percentage vrouwelijke cliënten**

% vrouwelijke cliënten	2017	2018	2019	2020
Ontwenningsprogramma	17%	18,5%	16%	18,6%
Therapeutische gemeenschap	30%	24%	12%	14%
Ambulant	17%	20%	19%	20,8%

Hier zien we weinig wijzigingen in het aantal vrouwen dat we bereiken.

- Jaarverslag 2020
- ✓ **Aantal cliënten met kinderen**

Therapeutische gemeenschap

Van de nieuwe opnames in 2020 (29 verschillende mensen) heeft 41% kinderen (of 12 mensen). In totaal gaat het om 28 kinderen waarvan 1 kind meerderjarig is.

Tijdens het verblijf in de therapeutische gemeenschap wordt er gewerkt aan de rol van moeder of vader. Er wordt nagegaan op welke manier het ouderschap kan heropgenomen worden. Bezoek van kinderen en soms ook overnachting zijn hierbij heel belangrijke momenten.

Ontwenningprogramma

Er waren 30 cliënten met kinderen in 2020 die opgenomen werden in het ontwenningprogramma of 33% van de opnames (in 2019 ging het om 24%). In totaal gaat het om 55 kinderen waarvan de moeder of vader opgenomen werd in 2020.

Ambulante werking

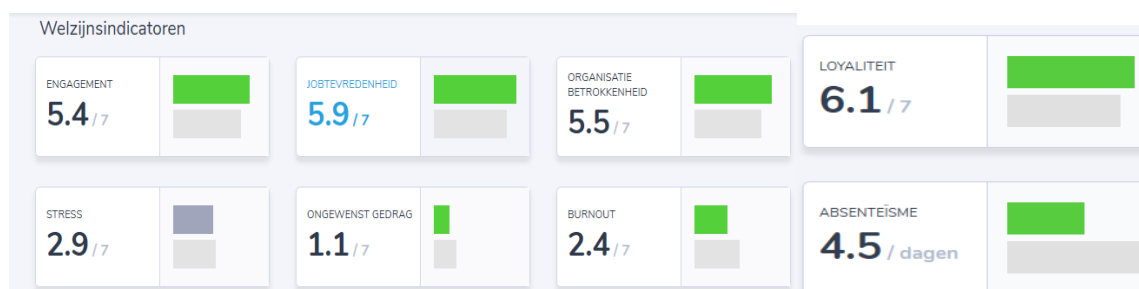
Van alle opgestarte behandelingen in Asse en Halle leven 42 cliënten met inwonende kinderen of 16,6% van alle nieuw opgestarte behandelingen (in 2019 ging het om 19%). We hebben geen cijfers van het aantal cliënten met kinderen waarvan de kinderen niet thuis wonen.

MEDEWERKERS VAN DE SPIEGEL

Bovenstaande resultaten konden alleen maar gerealiseerd worden dankzij de inzet van ALLE medewerkers van De Spiegel. Elke medewerker van De Spiegel, zowel de hulpverleners als de medewerkers van de voorwaardescheppende diensten, geeft dagdagelijks het beste van zichzelf. En afgelopen coronajaar, heeft veel gevraagd van onze medewerkers: in onzekere omstandigheden zijn ze blijven werken en zijn we bereikbaar gebleven voor onze doelgroep.

Omdat gelukkige medewerkers leiden tot betere hulpverlening, is werken aan ons personeelsbeleid een constant aandachtspunt. In maart 2020 was opnieuw een welzijnsbevraging gepland door hetzelfde externe bureau als in 2017. De resultaten hebben aangetoond dat de inspanningen van de afgelopen drie jaar geloond hebben:

Op alle welzijnsindicatoren scoorden we goed:

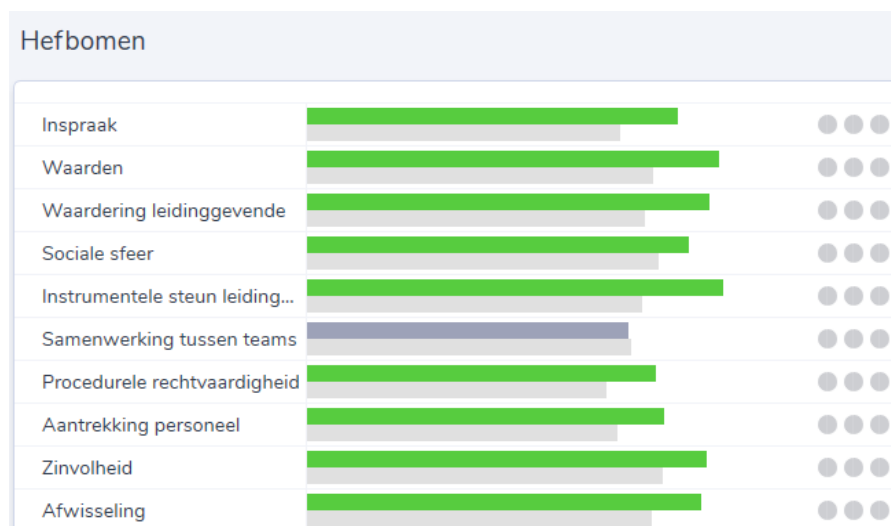

In vergelijking met 2017 zien we een positieve evolutie:

➤ Jaarverslag 2020

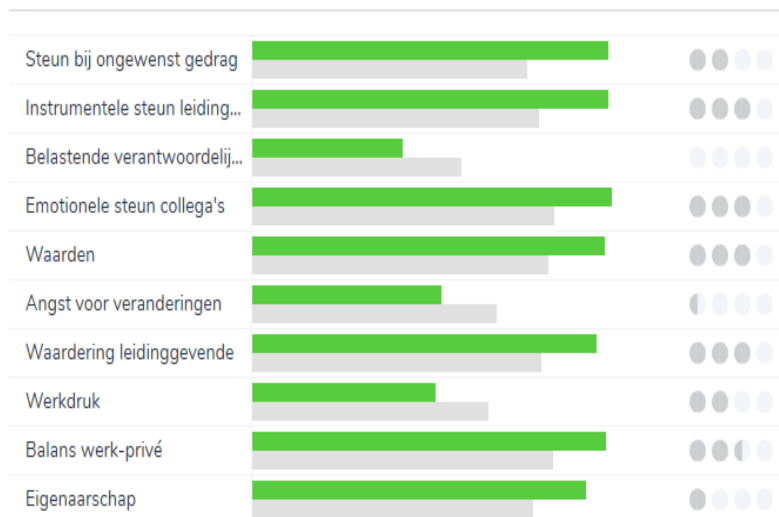
Zo zien we bijvoorbeeld voor de welzijnsindicator “organisatiebetrokkenheid” dat de score in vgl met 2017 gestegen is van 4,5/7 naar 5,7/7. Ook de indicatoren “jobtevredenheid” en “engagement” stijgen significant in vgl met 2017. Ook het “absenteïsme” is gedaald van 9,8 dagen naar 4,5 dagen.

Onze hefbomen zijn die items die echt een significante positieve invloed hebben op onze welzijnsindicatoren. In onze beleidsbeslissingen is het dan ook belangrijk om deze absoluut te behouden.

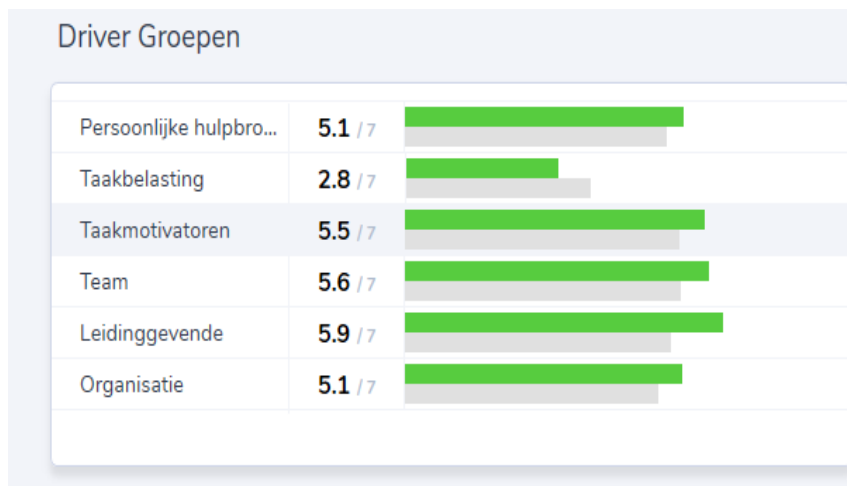

Onze sterke punten geven aan waar we het sterk doen ten opzichte van de benchmark. Deze items zijn soms belangrijk voor de welzijnsindicatoren maar niet altijd.

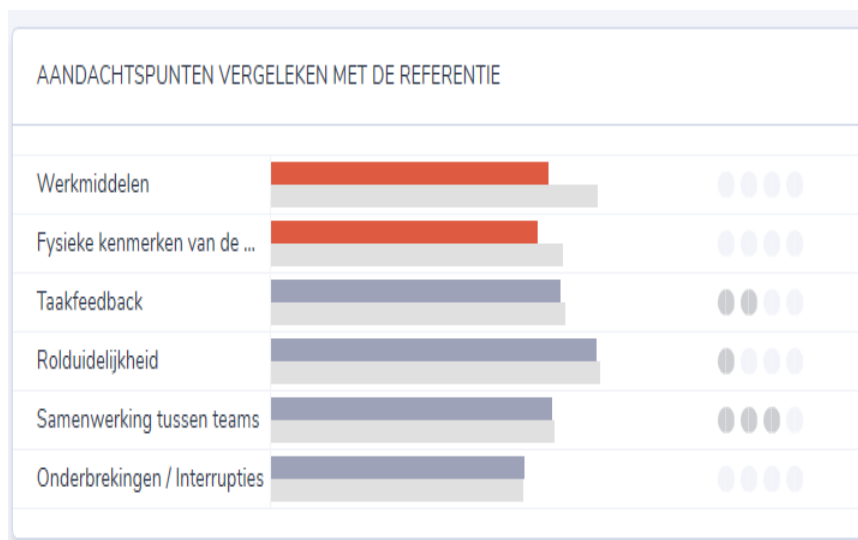
STERKE PUNTEN VERGELEKEN MET DE REFERENTIE

Onze driver groepen zijn dimensies (vragen gegroepeerd onder een verzamelnaam) die een positieve impact hebben op het welzijn van de medewerkers:

Aandachtspunten vanuit de bevraging:

Werkmiddelen en fysieke kenmerken van de werkplek scoren lager dan de benchmark. Beide aspecten hebben wel weinig impact op het welzijn van de medewerkers (er kleuren geen bolletjes rechts in de bovenstaande figuur).

Uit deze aandachtspunten nemen we het volgende mee:

- We zullen een inhaalbeweging maken op vlak van ICT.
- We zetten in op een betere samenwerking tussen de teams.

Wat gebeurde er nog?

Door corona werden een aantal geplande activiteiten uitgesteld of geannuleerd:

- Onze studievoormiddag naar aanleiding van 40 jaar De Spiegel werd verplaatst naar 2021

➤ Jaarverslag 2020

- Opleiding harm reduction in samenwerking met het MSOC Vlaams Brabant, ADIC en Free Clinic werd uitgesteld
- Een 2de editie van de herstelwandeling in samenwerking met PZ Bierbeek werd geannuleerd

Wat ging er wel nog door, ondanks corona:

- De ambulante werking van Halle verhuisde uiteindelijk eind augustus naar de nieuwe locatie.

- We implementeerd in september een digitale planningstool voor de werkroosters. Deze planningstool is ook bereikbaar van thuis uit en is gekoppeld aan het payroll systeem van het sociaal secretariaat
- Er werden voorbereidingen getroffen voor inhaalbeweging op vlak van onze ICT infrastructuur die in 2021 zal doorgevoerd worden.
- Een glijbaan en schommel werden geplaatst op het terrein te Kessel-Lo voor de kinderen van de mensen in opname. Dit kwam er na sponsoring van een service club.

- Samen met een buurtbewoner dienden we een Kom op voor je wijk project in bij Stad Leuven: "Verbinden via sport". Dankzij dit project ontvangen we een subsidie van de stad. Samen met de opbrengsten van fundraisings van de andere jaren (sinds 2017), hebben we nu voldoende geld ingezameld om ons sportterrein te Kessel-Lo te vernieuwen. Nadien zullen we dit sportterrein ook

➤ Jaarverslag 2020

open stellen voor de buurtbewoners, net als de schommel en de glijbaan. Op die manier willen we inzetten op verbinding met de buurt. De ontmoetingsavond met de buurt, waar heel wat buurtbewoners op inschreven, werd jammer genoeg uitgesteld omwille van corona.

- We het jaar positief konden afsluiten met Studio Brussel die radio kwam maken in de kapel te Kessel-Lo in de Warmste Week. Dit ging gepaard met een aantal moedige getuigenissen van mensen die in opname geweest zijn of nog in opname waren.